

הרצל בתקשורת

דוח תקופתי (יוני 2018)

מאת ד"ר אנטון ברקובסקי

בעיתונות

על רקע ציון 120 שנה לפטירתו, זכתה לסיקור תקשורתי נרחב תרומתו של הרב מוהליבר ("הציוני המדיני הראשון" ו"הרב שהקדים את הרצל") לתנועה הציונית, להרצל ולעם ישראל.¹

הקשרים המתהדקים בין איטליה לישראל תוארו בכתבתו של אריאל בולשטיין. לצד ציון פרויקטים כלכליים משמעותיים (כגון צינור הגז מישראל לחופי איטליה) הזכיר הכותב את תרומתה של איחוד "ארץ המגף" במאה ה-19 להוגי הרעיון הציוני. ביניהם מנה את משה הס - מחבר הספר "רומי וירושלים" - הספר שהקדים את הרצל והניח תשתית לחזון הציוני.²

בטקס הנחת אבן הפינה של ה"רכבלית" באוניברסיטת חיפה אמר שר התחבורה כץ, כי מבחינתו מדובר ב"הגשמת החלום הציוני של הרצל, בניית הארץ וחיבורה".³

בסדרת כתבותיו טוען אמוץ עשהאל כי ישראל, שבהתאם לחזונו של הרצל, הייתה אמורה להיות הפתרון לאנטישמיות, הפכה בעקבות פעילות אנטי-ישראלית ואנטישמית ל"יהודיה שבין הארצות", הסובלת מהתקפות שנאה חוזרות ונשנות של יריבותיה ומדה-לגיטימציה מתמשכת בכל חזית אפשרית. בתור איום נוסף על המדינה רואה הכותב שסעים בחברה הישראלית ויחסים בעייתיים שבין המדינה ליהודי הגולה.⁴ "הציונות הרוחנית" שפעם הייתה אחת החלופות לרעיון הציונות המדינית של הרצל הינה לדעתו הפתרון לרוב הבעיות הנ"ל.⁵

עמירם קופר התייחס בכתבתו לאלטרנטיבות של הרעיון הציוני של הרצל, וביניהן: אמנציפציה, סוציאליזם והגירה מחוץ ליבשת האירופית. תוך השוואתן מצביע הכותב על ניצחון של הציונות הרצליאנית, אם כי הוא רואה מחדל רציני בהגשמת הרעיון הציוני כפי שהוא, במיוחד לאחר הסיפור של השטחים הערבים כתוצאה ממלחמת ששת הימים.⁶

¹ בבאזל ייסד את מדינת היהודים. עולם קטן (1.6.2018), עמ' 9; ארקין, אחיעזר. ההשראה הרבנית להרצל. מקור ראשון - שבת (3.6.2018), עמ' 20-22.

² בולשטיין, אריאל. איטליה וישראל: הווה, לא רק היסטוריה. ישראל היום! (3.6.2018), עמ' 28.

³ טקס הנחת אבן פינה לתחנת הרכבלית באוניברסיטת חיפה. חדשות חיפה והצפון (13.6.2018), עמ' 35.

⁴ Asa-EI, Amotz. Hate: Herz's unfulfilled vow. *The Jerusalem Post* (13.6.2018), pp. 26-31.

⁵ Asa-EI, Amotz. GENIUS: Spiritual Zionism's great opportunity. *The Jerusalem Post* (13.6.2018), pp. 32-37.

⁶ קופר, עמירם. אמנציפציה, ליברליזם, סוציאליזם וציונות. הזמן הירוק (14.6.2018), עמ' 17.

דן מרגלית טוען שמתנועה ומדינה שדאגה לשמור על הצדק ועל היושר הדמוקרטי (בין היתר כלפי הפלסטינים), כפי שהייתה בתקופת הרצל, בן-גוריון ובגין, הפכה ישראל תחת הנהגתו של נתניהו ותומכיו מהמחנה הדתי לישות לא צודקת. הכותב סיים את כתבתו תוך ציון אמירתו של קיסניגר: אין הסדר ארוך טווח בלי צדק.⁷

שמאי עציון סיקר את קורות חייו של דוד פרישמן, שאת שמו ניצחו בשם רחוב בפתח תקווה. לצד התנגדותו לתנועה הלאומית, ל"חובבי ציון", ולציונות המדינית של הרצל, הדגיש הכותב את כישרונותיו הספרותיים ותרומתו לתרבות העברית.⁸

דמיטרי שומסקי טען בכתבתו, כי שאיפותיה של מפלגת בל"ד בכלל ושל חברת כנסת חנין זועבי בפרט, בנוגע לנחיצות היותה של ישראל מדינת כל אזרחיה, הן בעצם השאיפות של הציונות המדינית של הרצל, כפי שהופיעו בספרו "אלטנוילנד". עוד טען, כי המדינה שרוצים לקדם בבל"ד הרבה יותר ציונית "ממדינת מתנחלים הלאומית-דתית של נתניהו וחבר מרעיו".⁹

ב"ישראל היום!", לקראת ציון 114 שנה לפטירתו של הרצל, הושם תשומת הלב להיותו סופר, מחזאי ועיתונאי מוכשר. כדוגמה לכך הובא הציטוט מתוך רשימתו "בדרך במסע", בה, בצורה אלגורית הושוותה הציונות "לנוסעת תמידית בין נמלי הים... שבשעה שהירידה אל החוף תהיה בטוחה... תנחת במדינתה ו"...תבאנה אוניות רבות".¹⁰

⁷ מרגלית, דן. כבר לא רוצים להיות צודקים. הארץ (14.6.2018), עמ' 2.

⁸ עציון, שמאי. פינת רחוב: רחוב פרישמן דוד - פתח תקווה. העיתון שמחבר 471 (14.6.2018), עמ' 14.

⁹ שומסקי, דמיטרי. בל"ד כמפלגה ציונית. הארץ (29.6.2018), עמ' 22.

¹⁰ בסאות'המפטון של הציונות. ישראל היום! (29.6.2018), עמ' 21.